

Új állati károsítók szőlőben I. Foltosszárnyú muslica

Az elmúlt években hazánkban is sorra tűnnek fel olyan kártevők, amelyekkel korábban nem kellett a gazdáknak szembenézniük az adott kultúrnövény termesztése során.

Ezen kártevők részben a klíma változása, részben pedig emberi tevékenység (behurcolás) eredményeképpen szaporodnak el. Legtöbbször a természetes ellenségük nem követi a megtelepedésüket, és gyorsan teret nyernek új hazájukban.

A magyarországi szőlőben az elmúlt években három új állati károsító is megjelent, melyek ellen a védekezés még kevésbé megoldott, ugyanakkor komoly kárt tudnak okozni. Mindhárom károsító tömeges elszaporodásra hajlamos, ún. inváziós kártevő.

Ezek az új állati károsítók az alábbiak:

- harlekinkatica
- amerikai lepkeabóca
- foltosszárnyú muslica

A foltosszárnyú muslica kártevő előfordulását 2008-ban jelezték először Európában, hazánkban 2012-ben észlelték, azóta rohamosan terjed szerte a világban. Őshazájából, Ázsiából (Japán) az USA (2008) érintésével jutott el Európába, és azóta megállíthatatlanul terjed. Soknemzedékes faj, a hőmérsékleti viszonyoktól függően 3-12 nemzedék is lehet egy évben (meleg területeken szinte folyamatosan szaporodik, pl. Dél-Európában). A kártételére jellemző, hogy a termés 80-100 %-a is tönkremehet.

Nem csak a szőlőt bántja, hanem a bogyós gyümölcsű növények egész sorát is: cseresznye, eper, málna, szeder, egres, ribizli, áfonya, szilva, őszibarack, nektarin, sárgabarack, kivi, som, bodza termése ugyanúgy áldozattá válik. A kártevő a lágy, vékony héjú gyümölcsöket támadja, a keményebb héjú gyümölcsökbe akkor petézik, ha sérült a héj.

Az ellene történő védekezésben a gondot az jelenti, hogy a megtermékenyített nőtény felkeresi az érésnek indult gyümölcsöt, és recés-fűrészkes tojócsöve segítségével felszakítja annak héját és belepetézik, több száz pete lerakásával. Egy gyümölcsöt több nőtény is fertőzhet petével. A friss peterakás észlelése alapos megfigyelést igényel, mivel kicsi a tojásrakás okozta sebzés, azaz alig látszik szabad szemmel valami a termésen.

Néhány napon belül a károsított gyümölcs felszíne behorpad a szúrás helyén. A kártétel után a gyümölcs gyorsan összeesik, majd nedves időben rohadni kezd (penészgombák is megjelennek a termésen), száraz és forró idő esetén pedig a termés gyorsan megszárad.

Tömeges kártétele hazánkban is várható minden érzékeny kultúrában.

A foltos szárnyú muslica kifejlett állat (imágó) alakban telet át védett, fagymentes helyeken (pl. épületekben, komposztálóban).

Mit tehetünk a károk megelőzése érdekében?

1. Állítsunk fel rovarcsapdát
  - Állítsunk fel illatcsapdákat (almaecet vagy élesztő-cukor-víz, cukor-bor keverékből álló és ellenőrizzük milyen fajú muslicákat fogunk be (a kifejlett állatok 2,5- 3,4 mm nagyságúak és a szemük vörös, a nőstények kicsit nagyobbak, mint a hímek, a nőstények szárnyán fekete folt van, erről kapták a nevüket).
  - A rovar megjelenése és fertőzése jól jelezhető és nyomon követhető sárga ragacsos lappal is.
2. A fogékony gyümölcsök termését rendszeresen vizsgáljuk meg.
  - A meleg sós vízbe áztatott gyümölcsök felszínére feljönnek a lárvák.
3. Gondos gazda módjára kertészkedjünk.
  - A termésen kialakuló repedések megkönnyítik a peterakást - gondosan öntözzünk, a gyümölcsök repedése ne következzen be.
  - A jól megérett gyümölcsöket részesítik előnyben a muslicák: szedjük le időben a termést, a betakarítás folyamatos legyen.
  - Akadályozzuk meg a továbbfertőzést, gyűjtsük be a károsított termést és kezeljük teljesen elkülönítetten (lásd 6. pont).
  - Aprószövésű, vékony rovarháló segítségével távol tarthatjuk a kártevőket. Ám ennek időzítése is fontos a háló kihelyezésének fertőzés előtt meg kell történnie.
5. Védekezzünk az adott növénykultúrában engedélyezett rovarölő szerekkel: piretroidok (cipermetrin: pl. Cyperkill, Cytrin Garden, Sherpa), (deltametrin: pl. Decis, Delta Super), lambda-cihalotrin: pl. Full, Kaiso, K-1, Karate Zeon, Ninja Zeon), spinozad (Laser, Spin Tor)). Kiemelten figyeljünk az ételmezés-egészségügyi várakozási idő betartására. Ezek kijuttatásával 5-12 napig biztosítható a gyümölcsök megvédése a kártevőtől. Az eredményességhez azonban szükséges, hogy a védekezés terjedjen ki nagyobb, összefüggő területre, mivel aktívan terjed (vándorol). Egyetlen elhagyott, kezeletlen fa is fertőzési forrásul szolgál a fogékony növények számára.
6. Ha már bekövetkezett a baj, és nem tudtuk megvédeni a termésünket, akkor az alábbiak szerint járunk el: a fertőzött gyümölcsöket gyűjtsük be és semmisítsük meg. Nagyon fontos a megtermett összes gyümölcs betakarítása és a fertőzött termések megsemmisítése mélyen a talajba történő forgatással. A fertőzött gyümölcsöket nem szabad komposztálni, mivel ott képes áttelelni a károsító.

További szakmai információ kérhető a szarkat@t-online.hu elektronikus levélcímen, vagy a 30/216-45-61 mobil telefonszámon 17,00 és 19,00 között. (A képek forrása: NÉBIH, Internet)

2017. július 24.

Szarka Tibor György
okl. agrárkémikus agrármérnök

Pettyesszárnyú muslica (*Drosophila suzukii*)

Morfológiája:

- Kifejlett egyedek 2-3 mm hosszúak, piros szemek
- nőstény: fűrészes tojócső
- hím: 2 sötét folt az elülső lábon és 1 a szárnyakon

E

-
-
-
-
-
-

ar, komposzt, raktár)

